

butlletí de l'arxiu

publicació periòdica de l'arxiu municipal de palafrugell

Tiratge: 4.000 exemplars. Distribució gratuïta. Redacció: Carme Bonal i M. Concepció Saurí. Edició i distribució: Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Palafrugell. Disseny: Estudi Vaqué. Maquetació i impressió: Impremta Palé. Arxiu Municipal de Palafrugell, Plaça de l'Església, núm. 8. 17200 Palafrugell. Tel. 972 307854. Correu electrònic: arxiu@palafrugell.net. Web: www.palafrugell.net/arees/arxiu/index.html

Horari

de consultes de l'Arxiu

de dimarts a dissabte, de 9 a 14 hores

de 15 de setembre a 15 de juny
divendres tarda de 16 a 19 hores

Sumari

Darrers ingressos

Microfilmació

Activitats i projectes

Documents i exposicions

Documents i publicacions

Breus

Imatges d'un trasllat

Darrers ingressos

La darrera relació d'ingressos, publicada al butlletí número 7, acabava amb els que es van realitzar durant el mes de maig de 2000. Des d'aleshores, s'han rebut a l'Arxiu 85 nous ingressos de documents, els quals tot seguit relacionem de manera ben sumària:

M. Teresa Juvé rep l'inventari del fons Josep Pallach, el 25 de gener de 2003.

Fons: El fons de la família Bassa Rocas ha incorporat dos dietaris més d'Irene Rocas (1921-1927 i 1928-1930) cedits per Irene Henkel; el fons Lluís Medir, cinc dibuixos originals i una reproducció cedits per Montserrat Medir; i el fons Emili Juanals, quaranta-tres noves sardanes i una glossa. S'han rebut nous fons: el del Jutjat de Pau de Palafrugell (1874-1999); el del Gremi de Pescadors de Sant Pere de Calella (1868-1987); el de Josep Pallach (documents referents a la seva activitat política i

pedagògica de 1960 a 1977 i 328 publicacions), cedit per M. Teresa Juvé; el d'Arcadi Gili (nou pel·lícules de la Costa Brava entre 1954 i 1965), cedit per Eulàlia Renom; i el de la família Suñer (1699-1958), el qual inclou documentació microfilmada conservada per Frederic Suñer i Joaquim Suñer i documentació cedida per Frederic Suñer. També s'ha reproduït el fons de la família Jonama (1788-1902).

Cartells i programes: Josep Puig i Clausell ha cedit catorze cartells de les Festes de Primavera (1964-1990) dels quals n'és autor. Altres documents referents a activitats locals des de 1915 a 2000, han estat cedits per Enric Marquès Vilalta, Sebastià Figueras Turias, Lluís Bruguera, Agrupació Excursionista de Palafrugell, Frederic Martí, Jordi Oriol Frigolè i M. Dolors Bofill Colls.

Imatges: S'han incorporat a la col·lecció d'imatges les cedides per Josep Fernández Solà, Maria Noguera, Santi Massaguer, Emilio Juárez, Pere Cortey, Joan Busquets, Montserrat Niell, Enric Marquès Vilalta, Lluís Molinas, Pere Siqués Reig, Carme Casadevall, Montserrat Pericot, Joan Badia Homs, M. Gràcia Pi Parals, Carme Morató, Lluís Barrios Brandaris, Albert Girbal, la família Esteba, la família Granés Llenas, Carme Geronés Marqués, Rosa Laviña, Carme Bonal, Monique Riché, Julia Osuna Buendia, Carme Vilà Llonch, Nuri Parés, Imma Busquets, Josep Cofan Nicolau, Xavier Coll Rovira, la família Royán i Albert Joanola Boera. De tema local, estan datades entre 1910 i 1970.

Hemeroteca: S'ha completat la col·lecció de la revista *Club Vela Calella*, gràcies als exemplars cedits per aquesta entitat.

Un dels dibuixos de Lluís Medir Jofra per a l'edició del llibre de Josep Pla *Peix Fregit* (1954).

Documentació de personatges i temes locals: Santiago Martí Llumà, Lluís Negra Escuder, Dídac Ortiz, Anselm Quixal, Frederic Sirés, Joan Frigola Jordà, Enric Marquès Vilalta, CEIP Torres Jonama, Frederic Martí, la família Esteba, la família Granés Llenas, M. Pilar Molina, Joan Dalmau i M. Dolors Bofill Colls han facilitat documents relatius a personatges i temes palafrugellencs.

Estudis inèdits

S'han incorporat a aquesta secció els treballs premiats a les edicions XVI i XVII del premi escolar Josep Sagrera i Corominas i els estudis següents, cedits pels seus autors:

- Turró, Jordi. *Viatge d'anada i tornada. El fenomen migratori de Palafrugell a Amèrica al segle XIX*. Universitat de Girona, curs 2000-2001 (4t d'Història).
- Solana, Antonio Miguel. *Treball, mobilitat i assentament de la població. Un cas comarcal: el Baix Empordà*. Universitat Autònoma de Barcelona, setembre 2000. (Tesi doctoral).
- Hereu, Carmina. *Evolució del cinema a Palafrugell*. Institut Maristes. Girona, 1999 (2n de Batxillerat). Premi de recerca CIRIT-2000.
- Regincós Isern, Imma. *L'educació de la joventut al Fronte de Juventudes i a la Secció Femenina de Palafrugell*. Universitat de Girona, curs 2001-2002 (5è de Pedagogia).
- Ribas Prats, Francesc. *Els Liris*. Palafrugell, gener de 2002.

Fotograma de la pel·lícula *Marinada* (1954), d'Arcadi Gili, projectada el 10 de setembre de 2002 a la plaça de l'Església de Calella per l'Associació de Veïns i Amics de Calella.

Els Premis Mestre Sagrera, ara també a la Biblioteca

Els treballs presentats al Premi escolar Josep Sagrera i Corominas són una bona font d'informació sobre personatges i temes locals. Des de la tercera edició, el curs 1987-1988, els treballs premiats es conserven a l'Arxiu Municipal. Ara els podeu consultar també a la Biblioteca Pública, on hi trobareu una còpia dels treballs de Secundària i de Batxillerat.

Microfilmació

L'11 d'octubre passat se signava el conveni entre l'Ajuntament i la Societat Genealògica d'Utah per reproduir per mitjà de microfilmació part de la documentació històrica del fons de l'Ajuntament considerada d'interès per a l'estudi de la genealogia.

La Sociedad Genealògica d'Utah va començar a microfilm registres d'interès genealògic l'any 1938, amb la finalitat de garantir-ne la conservació i consulta, i continua encara avui aquesta activitat en diferents països. A Catalunya, ha microfilm els registres dels arxius parroquials i actualment treballa en la documentació municipal; després dels ajuntaments de Barcelona, Badalona i Girona, ha continuat la seva tasca a Palafrugell.

El procés de microfilmació s'ha realitzat a les instal·lacions de l'Arxiu des del 12 de novembre de 2002 al 17 de gener de 2003, i en total s'han obtingut 29.728 fotogrames. Les sèries microfilmades són: padrons d'habitants (1717-1935), censos de població (1857-1897), cèdules personals (1854-1927), quintes, allistaments i lleves (1742-1926), emigració (1887-1917) i registre civil municipal (1838-1927). D'acord amb el conveni signat, s'ha lliurat a l'Arxiu una còpia dels microfilms realitzats, la qual permet millorar les condicions de conservació de les sèries reproduïdes, una documentació única que presenta una elevada demanda de consulta per part dels usuaris de l'Arxiu Municipal.

Els representants de l'Ajuntament i de la Societat Genealògica d'Utah van signar el conveni de microfilmació en presència del secretari de la Corporació.

Activitats i projectes

Noves funcions

El gener de 2001, l'Arxiu Municipal passava a dependre de la regidoria de Règim Interior, i tot seguit es començava a treballar en un nou reglament, aprovat inicialment en el Ple de 29 de març i definitivament en el de 28 de juny del mateix any. El *Reglament de l'Arxiu Municipal de Palafrugell* defineix aquest servei com a l'òrgan municipal especialitzat en l'organització de la gestió i tractament de la documentació, i en la seva custòdia i divulgació; les seves competències se situen tant en l'àmbit de la gestió administrativa com en el de l'actuació cultural. Iniciant així una nova línia de treball, tècnics de l'Arxiu participen en la Comissió tècnica de gestió de la documentació i de la informació de l'Ajuntament, des de la seva creació l'octubre de 2002.

Quaderns

El numero 12 de la col·lecció *Quaderns de Palafrugell*, porta per títol *La gent de Palafrugell. Població i migració del segle XV al segle XX*, i es presentarà pels volts de Sant Jordi. El llibre analitza els principals trets de l'evolució de la població palafrugellenca i la seva relació amb les transformacions econòmiques i laborals. L'autor és Miguel Solana (Barcelona, 1968), professor de Geografia i Demografia al Departament de Geografia de la Universitat Autònoma de Barcelona, el qual ha analitzat en la seva tesi doctoral la població, les migracions i els canvis econòmics i laborals de la comarca del Baix Empordà des de la segona meitat del segle XX.

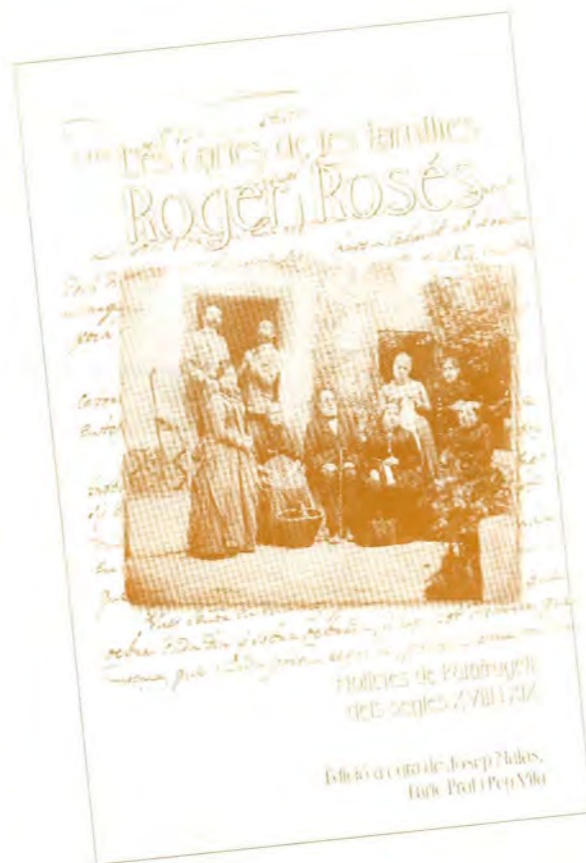
Aquesta imatge d'una família a Sant Sebastià ha estat escollida per a la contraportada de *La gent de Palafrugell*

Biblioteca auxiliar

La biblioteca de l'Arxiu, especialitzada en personatges i temes locals, compta amb 2.325 volums registrats. Actualment, en col·laboració amb la Biblioteca Pública de Palafrugell, s'està treballant en la catalogació d'aquestes publicacions; la base de dades resultant es podrà consultar tant a l'Arxiu com a la Biblioteca Pública.

Les cartes de les famílies Roger i Rosés

Trobareu una tria de les cartes dels Roger i dels Rosés i l'estudi sobre aquestes famílies d'apotecaris en el llibre *Les cartes de les famílies Roger i Rosés. Notícies de Palafrugell dels segles XVIII i XIX*, i en l'exposició *Carta de Palafrugell!* a l'adreça www.palafrugell.net/arees/arxiu/index.html

L'edició del llibre ha anat a cura Josep Matas, Enric Prat i Pep Vila

Genealogia

Des d'octubre de 2000, Jordi Cama Rivas, col·laborador de l'Arxiu, treballa en una base de dades en access on ha introduït els registres de baptismes (de 1764 a 1800), matrimonis (de 1585 a 1614) i defuncions (de 1453 a 1800) de la parròquia de Sant Martí de Palafrugell. Una vegada s'hagin completat totes les dades, i gràcies a un sistema de codis dissenyat pel Departament d'Informàtica de l'Ajuntament, es podrà accedir fàcilment, amb exactitud i rapidesa, a la informació necessària per a la confecció d'arbres genealògics.

Sant Sebastià a la web

El Consell Municipal de Sant Sebastià de la Guarda ha utilitzat el servei de documentació de l'Arxiu en l'elaboració d'una plana web de Sant Sebastià que trobareu a l'adreça www.palafrugell.net/santsebastia/index.html

La plana web s'ha estructurat en els apartats següents: presentació del Consell, natura i paisatge, arquitectura i patrimoni, història i tradició, activitats i com arribar-hi.

Pàgina inicial de la web de Sant Sebastià

El tractament de les imatges

El departament d'Informàtica de l'Ajuntament ha adquirit el programa APCImatge a l'Ajuntament de Girona per tal de poder tractar adequadament les imatges conservades a l'Arxiu -actualment unes deu mil. El programa permetrà consultar directament les imatges en la pantalla de l'ordinador i accedir fàcilment a la seva localització i descripció. Per tal d'escanejar les imatges i introduir les dades l'Arxiu compta amb la col·laboració de Frederic Martí Gich.

Carnaval de Carnivals, 1997. Les curses de karts eren un dels atractius de les Festes de Primavera dels seixanta

Un vol sobre la costa, 1960

Durant les Festes de Primavera es podrà visitar a can Rosés l'exposició *Un vol sobre la costa*, produïda per l'Arxiu Històric de Girona a partir de 120 fotografies aèries del litoral gironí realitzades per encàrrec del Ministeri d'Obres Públiques, l'any 1960, per estudiar els accessos a la costa. La presentació del territori s'acompanya amb textos de Josep Pla i imatges de gent i paisatges d'aquells anys.

Documents i exposicions

Documents conservats a l'Arxiu s'han pogut veure a les següents exposicions:

- *Imatges del Baix Empordà (1900-1940)*, produïda pel Consell Comarcal del Baix Empordà. TMP, de l'1 al 31 d'agost de 2000.
- *Cu@dermo*. Jordi Sàbat. TMP, del 6 al 29 d'octubre de 2000.
- *Commemoració de la declaració de la II República*. Producció: seccions locals d'ERC i PSC. Museu del Suro, del 14 al 27 d'abril de 2001.
- Exposició de treballs escolars. Organització: CEIP Torres Jonama. Al CEIP Torres Jonama, el 10 de juny de 2001.
- *El Llaüt Santa Espina a Calella de Palafrugell*. Producció: Associació d'amics i veïns de Calella, i Associació dels amics de la vela llatina de Calella de Palafrugell. Al local de l'AVAC, Calella de Palafrugell, juny i juliol de 2001.
- *Torres de guaita i defensa al terme de Palafrugell*. Producció: Museu del Suro. A la Torre de guaita de Sant Sebastià. Des del 29 de setembre de 2001.
- *El rodatge de "Sombras Acusadoras" vist per Josep Granés*. Producció: II Biennial de fotografia Xavier Miserachs. Al TMP, del 29 de setembre al 14 d'octubre de 2001.
- *El carrer estret, la poètica de la banalitat*. Producció: Fundació Josep Pla. A la seu de la Fundació Josep Pla, del desembre de 2001 a l'agost de 2002.
- *Josep Pla: "...sóc un illòman"*. Producció: Fundació Josep Pla i Fundació La Caixa. A la Sala d'exposició Fundació La Caixa a Palma de Mallorca, del 13 de març al 12 de maig de 2002.
- *Carta de Palafrugell! La correspondència de les famílies Roger i Rosés*. Producció: Arxiu Històric de Girona i Arxiu Municipal de Palafrugell. A la Sala d'actes de can Rosés, del 23 de març al 28 d'abril de 2002.
- Exposició de fotografies de Josep Granés corresponents al rodatge de la pel·lícula *Sombras acusadoras*, amb motiu de la presentació del llibre *La Costa Brava, un plató per al cinema*, del qual és autor Lluís Molinas. Al TMP, el 21 d'abril de 2002.
- *120 anys de premsa local: del Palafrugellense a la Revista de Palafrugell*. Producció Museu del Suro. Al Museu del Suro, del 20 d'abril al 9 de juny de 2002.
- *40 anys de les Festes de Primavera*. Producció Grup Festes de Primavera. Als locals de l'Ajuntament al carrer de Cavallers, del 4 de maig al 16 de juny de 2002.
- *Gent i llocs de Calella*. Producció Associació de veïns i amics de Calella de Palafrugell. Al local de l'AVAC, del 5 a l'11 de setembre de 2002.
- *El nostre Tren Petit*. Producció Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Palafrugell. A can Rosés, del 16 al 22 de setembre de 2002.
- *Un vol sobre la costa, 1960*. Producció: Arxiu Històric de Girona. Al claustre de l'AHG, del 15 de novembre de 2002 al 18 de gener de 2003.

Documents i publicacions

Aquestes són les darreres publicacions que s'han incorporat a la biblioteca auxiliar, les quals inclouen referències i/o reproduccions de documents conservats a l'Arxiu:

- *Sant Sebastià de la Guarda*. Palafrugell, 2000.
- Borràs i Dòlera, Mercè. *Refugiats/des (1936-1939)*. Quaderns de la revista de Girona núm. 87. Girona 2000.
- Mallorquí, Elvis. *Les Gavarres a l'Edat Mitjana*. Girona, 2000.
- Torres, Xavier. *Els llibres de família de pagès*. Girona, 2000.
- Gelabert, Imma i altres. "Josep Barceló i Mates". *Gent de Castelló. La seva vida i la seva obra (segles XVI-XX)*. Ajuntament de Castelló d'Empúries. 2000.
- Esteba, Miquel. *Calella, de la pesca al turisme*. Quaderns de Palafrugell núm. 10, 2001.
- *La garoinada. La cuina de Palafrugell*. Edicions Baix Empordà. 2001.
- Turró Anguila, Jordi. "L'arxiu de la parròquia de Palafrugell: els registres sacramentals". *Estudis del Baix Empordà*. Núm. 20, 2001.
- *Història de la música Catalana, Valenciana i Balear*. Volum VII. Edicions 62.
- *De la taronjeta al Pla de l'Aubi. 25 anys de la història de l'IES Baix Empordà. Palafrugell 1974-1999*. Palafrugell, IES Baix Empordà, 2001.
- Reynés i López, Jordi. *Guerra al baix Empordà de l'època moderna (mitjan segle XVII-inici segle XVIII)*. IX Premi Pere Lloberas. La Bisbal, Ajuntament de la Bisbal d'Empordà, 2001.
- Pla i Bosch, Joan. *Palafrugell vida i miracles*. Palafrugell 2001.
- *Palafrugell i el suro. Feina i gent dels inicis de la indústria a la postguerra*. Quaderns de Palafrugell núm. 11. Palafrugell, Ajuntament de Palafrugell i Diputació de Girona, 2002.
- *El ciutadà Francesc Alsius. El Patronat de l'escola d'arts i Oficis i la Revista de Palafrugell*. Galeria de personatges núm. 3. RdP i Ajuntament de Palafrugell, abril de 2002.
- *120 anys de premsa local a Palafrugell*. Palafrugell, abril de 2002.
- Molinas, Lluís. *La Costa Brava, un plató per al cinema*. Palafrugell, 2002.
- Turró, Jordi. "La justícia municipal a Palafrugell (segles XIX i XX)". *Estudis del Baix Empordà* núm. 21. 2002.

- *Centres d'ensenyament a Palafrugell*. Ajuntament de Palafrugell. 2002.
- Cárdbaba, Marciano. *Campesinos y revolución en Cataluña*. Madrid, Fundación Anselmo Lorenzo, 2002.
- Grau, Dolors. *Cementiris i sepelís*. Quaderns de la Revista de Girona núm.103. Girona, 2002.
- Padrosa, Inés. *Història gràfica de Figueres. 125 anys de ciutat*. Figueres 2001.
- Molero, Josep. *Memòria, tu que m'has de sobreviure. Raimon Miquel Juscafresa, el Rei*. CCG Edicions, 2003.

Lluís Barrios treballant en la revisió de les llicències d'obres

Breus

- En ocasions, els documents viatgen lluny a la recerca de l'arxiu adequat que els ha de conservar. En l'acte de inauguració del Simposi Internacional d'Arxius Municipals, a Rio de Janeiro, el 8 de juliol de 2002, Ramon Alberch, arxiver en Cap de l'Ajuntament de Barcelona i president de la Secció d'Arxius Municipals del Consell Internacional d'Arxius va lliurar fotografies de Rio dels anys vint al secretari de Cultura d'aquesta ciutat, en nom del palafrugellenc Jordi Oriol Frigolé.

- En l'acte de presentació del *Crònica d'un any* de 2002, l'equip del *Crònica* i Edicions Baix Empordà van valorar la inauguració del nou Arxiu com un dels esdeveniments destacats de 2002, i l'arxivera municipal va ser una de les persones guardonades com a palafrugellencs de l'any.
- Des de febrer de 2001 a desembre de 2002, estudiants d'Història de la Universitat de Girona han realitzat hores de pràctiques a l'Arxiu. Amb la fórmula d'un conveni entre l'Ajuntament i la UdG Jordi Turró Anguila, Mercè Espert Moreno, Xavier Martínez Batlle i Miquel Àngel Díaz Rodríguez han col·laborat en la realització d'inventaris i catàlegs i en el tractament i la transcripció de documents.

- El total de serveis d'atenció de consultes d'usuaris ha estat de 875 l'any 2000, 868 l'any 2001 i 904 l'any 2002. Durant els mesos de gener i febrer de 2003 s'han atès 362 consultes.

- L'avaluació i tria de documentació, d'acord amb les normatives establertes, és una de les tasques que es porten a terme a l'Arxiu. Durant l'any 2001 i 2002 s'han eliminat 34'92 metres lineals.

Imatges d'un trasllat

Foto: ENRIC BRUGUERA

1 - Abans de traslladar la documentació cal revisar-ne la instal·lació i la descripció. A la imatge, Nuri Faig i Lúdia González preparen el fons de l'Ajuntament en els dipòsits de can Genís.

2 - El trasllat de documentació als dipòsits de can Rosés s'ha realitzat en diferents fases durant l'any 2001 i 2002, en les quals hi han intervingut l'Àrea de Serveis de l'Ajuntament i empreses especialitzades. El volum traslladat és: fons de l'Ajuntament, 718 metres lineals; fons d'institucions, associacions, comercials i d'empreses, patrimonials i personals, 160 metres lineals; biblioteca i hemeroteca, 140 metres lineals. En total, 1.018 metres lineals.

Foto: ENRIC BRUGUERA

3 - Un cop la documentació és al seu lloc, cal donar a conèixer la nova seu. El diumenge 24 de març de 2002, en la jornada de portes obertes amb motiu de la inauguració de les noves instal·lacions de can Rosés, van visitar l'Arxiu 107 persones de totes les edats.

Foto: JOAN BUSQUETS